

BARCELONA 15 DE NOVEMBRE DE 1891.

DEL CATALANISME DE CERTA GENT

Es fàcil que alguns de nostres lectors hagen sentit parlar d' un petit escàndol promogut principalment per l' Ajuntament de Igualada, sobre uns objectes arqueològichs que foren de la iglesia parroquial de Santa Maria de dita ciutat, y que, estant fora d' us, disposá lo senyor Arxipreste fossen portats al Museu Arqueològich que 'l Bisbe de Vich ha organísat en son propi Palau, ab gran satisfacció y aplauso de tots los amants de las antigüetats y de la cultura del nostre poble.

Nosaltres ni n' hauríam parlat, considerantho una de tantas miserias locals com abundan en los municipis de Catalunya, veraders focos de descomposició social; si no haguésssem vist que algun periódich se feya echo de la tarambanada municipal de Igualada, Que ho fes un diari republicá per ajudar als seus, se comprén; pero que nostre company *La Renaixensa*, hage dat acullida á una correspondencia, tan desmanyocada com mal intencionada, com la que publicá lo divendres dia 6 del corrent, es cosa que no 'ns explicám y que mereix un mot de rectificació de part nostra.

Abans de ferhi comentaris, convé precisar

los fets. Havent donat lo Bisbe de Vich una disposició general perque en lo possible sían de marbre blanch totas las picas baptismals, lo Párroco de Igualada hi doná cumpliment, y en virtut de atribucions que ningú li pot negar, y per altra part no haventhi á Igualada un lloch hont guardar los objectes vells é inservibles, ni havent manifestat l' Ajuntament cap desitx de conservar ni aquests ni altres vestigis de la antigüetat, abans no 's perdessen en un recó de mals endressos, resolué enviarlos á Vich. Son los tals objectes una pica de pedra comuna de poch mérit, y una conca de terra cuyta embernissada que porta al fons l' escut de Igualada y la fetxa de 1593. Y axó es tot; puix ningú ha vist, y no existeix més que en la imaginació del corresponsal de la *La Renaixensa*, lo Sant Bartomeu de plata macís; y ademés lo vassí cerámich, ó sia la dita conca, no sols no es la millor joia que posseheix lo Museu de Vich (com assegura lo corresponsal) sino que, sens perçó rebaxar lo seu mérit relatiu, podria molt be traures del lloch en que está posat, sense que ningú se adonás de la falta.

Aquestos son los datos de la qüestió que ha posat en activitat y ha despertat lo zel del Ajuntament de Igualada, fins al punt de que en la matexa sessió en que s' acordá buscar tots los ressorts per fer tornar los objectes, dat cas

que tingui dret (paraules del corresponsal) en la matexa sessió, dihém, un regidor de nom Sábát, presentá una proposició encaminada á retirar lo pressupost que hi ha consignat per funcions de Iglesia y per no assistir en corporació en cap de ellas. Axis, axis, semos ó no semos haurán dit los regidors republicans de Igualada, per no ser menys que 'ls radicals francesos que acaban de demanar, d'urgence, la separació de la Iglesia del Estat.

Pero dexém estar al Ajuntament de Igualada, que ni las vulgars reglas de decencia ha sabut observar respecte del seu Prelat, lo qual ha fet mes be á dita població del que, segons se veu, necessitan per agra-hirli los regidors republicans; y passém á traure d'açó una llistó oportuna.

¿Cóm s'explica que *La Renaixensa* tan fácilmente hage dat acullida á un escrit calumniós é informat tot ell d'un esperit que dista molt de ser esperit catalanista?

La Renaixensa ha sigut dels primers en aplaudir la creació del Museu Arqueològich de Vich; es prou ilustrat nostre colega per compendre la necessitat de formar exos Museus, no sols per estudi del art, sino principalment per salvar una multitud d'objectes que fatalment están destinats á pérdrés, sobre tot allá hont regnan certas corrents polítiques y socials; y per altra part sab perfectament *La Renaixensa*, que 'l criteri del Bisbe de Vich y dels que l'han secundat en sa meritoria obra, tots ells catalanistas de bona mena, es lo de no portar al Museu sino alló que, ó be no está en actiu servey, ó perilla de ferse malbé y que no te cap preu ni estima per las personas que deurían guardarlo.

Donchs, ¿per qué, conexent tot açó, embruta sas columnas ab escrits com la aludida correspondencia de Igualada, eructo grosser de una passió miserable, y expressió trista del estat d'una població com aquella que, gracias á sas miserias polítiques y enconadas lluytas personals, ha anat decayent moral y materialment fins al punt de ser avuy una sombra de aquella Igualada próspera y animada, hont se

sentí 'l primer impuls fort de la nova vida industrial de Catalunya?

Catalanisme com lo que 's veu en certs grups y en certas personalitats de algunas poblacions del nostre Principat, no serveix més que per desacreditar la nostra causa y entorpir lo progrés de las nostras ideas.

De aquest Catalanisme hem de dir lo que 'n deya l'insigne patrici D. Manel Milá, *la mena que se 'n perda*. No 'l vulga, ni de lluny, apadrinar *La Renaixensa*.—J. C.

L' IMPOST DE CONSUMS

Lo senador del regne D. Ferrán Puig, ha publicat un opúscol combatent aqueix impost y abogant per la sua substitució ab un altre que sia més equitatiu y menys odiós. Lo treball está ben fet y demostra coneixements econòmichs en son autor, pero está faltat de sentit práctic, y además enteném que 'l Sr. Puig,—agarrotat per compromisos polítichs qu'esterilisan totas las iniciativas,—no está disposat á fer en benefici de sas conviccions en exa materia res que puga portar per camins drets y planers la realisació del pensament que enclou lo seu opúscol.

Y perque axó no sembla dur, nos explicarém. En primer terme per conèxer á fons la qüestió magna dels consums y son impost, no basta veure y llegir las cosas desde certa altura; es precis saber las dificultats ab que 's topa per plantejar l'impost, sia per medi d'administració, sia per reparto, sia per enca-bessaments; es precis conèxer de debó los obstacles y las entremaliaduras que se interposan desde que 'ls expedients van de las oficinas municipales á las Delegacions d'Hisenda y viceversa; y per fi, es precis haver tingut tractes llarchs ab los anants y vinents de las colectas ó fielats, inclús los burots y los espías. Y sabut y conegut axó, es quan se pot concretar be la qüestió sense vestirla ab disquisicions doctrinals que s'esfuman y s'oblidan ab facilitat y 's pot á la vegada adoptar una actitud ferma y resolta davant del govern, si es que la voluntat es ben sencera y no 's fá la propaganda per miras interessadas ó per inflaments de la vanitat.

Perque si hem de dir la veritat, aqueix es lo defecte capital de la major part de las disposicions legals que 'ns dona en lletras de motllo la *Gaceta*. Sos autors sabrian tractar perfectament l'assumptó en una academia y saben ferlo lluhir en las Corts, pero cap d'ells lo coneix ab verdader conexement de causa, cap d'ells s'ha permés estudiarlo dintre de las *impuresas de la realitat*, com ara se sol dir; y per aqueix motiu aném de fracás en fracás, y axis es com se cumpreix aquella gráfica expressió d'en Aparisi y Guizarro, la qual traduhesch jo en exos termes: com més reforman, més enreden y desmoralisan las eminencias de la política espanyola.

Pero anant al cas, y dihent quelcom del impost de consums, devém manifestar ab sinceritat que tal com están avuy montadas las cosas, es insustituible. Pensar en padrons per l'estil del de las cédulas personals,—medi que proposa 'l Sr. Puig,—es una verdadera ilusió que 'ns portaria á pitjors conseqüencias que las que toquem en l'actualitat y que á cau d'orella li detallariám al Sr. Puig. Mentres la política sia 'l *modus vivendi* de molts, l'art de créixer y darse to per altres, y la dilapidació permanent per tothom, l'impost de consums es una necessitat imprescindible, porque es un dels filons mes sanejats pel govern y res podrá trobarse que sia mes productiu per l'Erari. Dexamnos de fleumerias y aném al grá: digué: guerra als consums! pero á la vegada cridém ben fort contra las prodigalitats burocráticas dels governs espanyols. Diguém ¡fora consums! pero disposemnos tots á declarar tota la riqueza rústica, urbana ó pecuaria que possehim, á no pendre cédula de classe inferior á la que 'ns pertoca, y á no estafar,—es la paraula propia y no la esborro,—á no estafar al govern que 'ns fassa la gracia de tráurens de sobre l'impost aquell, objecte de tantas malediccions.

Nosaltres combatém l'impost de consums, no porque perjudique ó dexe de perjudicar á la producció vinícola, sino porque per regla general es la injusticia en exercici. Los grans culliters, los grans comerciants ó 'ls grans industrials, troban sempre medi d'eludir l'impost en sas parts mes gravosas; pero 'l pobre comparet y 'l productor ó industrial de poca categoria may poden sustraures á la vigilancia ó fiscalisació dels agents de consums. L'exemple es diari y constant: mentres un comparet ha de pagar los drets de las tres ó quatre cargas de ví que li aforan y consúm, sol resultar que 'l gran propietari extrau tot lo ví que te aforat y no 'n *consúm gens*, ab tot y que te una nombrosa familia y 'n beuen forsa. ¿Cóm se fa 'l miracle?

Si nosaltres haguessem de reformar la legislació vigent sobre consums, no sabém fixo lo que fariám, pero 'ns sembla que convertiriam l'impost en contribució francament directa. Las cosas claras y sense palius. Establiriam lo reparto per tot arreu, axis en las capitals com en las poblacions petites; fundariam baix novas bases las juntas repartidoras ab grossas responsabilitats que de tothom y sense dispendis pogués exigirlas; simplificariám los elements de tributació y modificariám los cupos arreglantlos á la manera d'esser y á la importancia efectiva de las poblacions, may del modo arbitrari y sense solta ab que axafa als pobles l'article 10 de la ley de 7 de Juliol de 1888. De sobras sabém que molts no s'avindrán ab lo nostre modo de pensar en aquesta materia, y que hi veurán mes inconvenients de los que en realitat portaria en sí exa reforma; pero es molt possible que 'l cúmul mes gros de tots aquexos impugnadors, residesca en los que 'ls agrada declamar, disfrutar de tots los beneficis, monopolis y privilegis, y no contribuir en la mida de sos cabals porque tinguém orde, instrucció, policia urbana y administració de justicia.

CLAUDI OMAR Y BARRERA.

Canet de Mar, 31 Octubre de 1891.

UNA PASSEJADA PEL LLACH "LEMAN"

Ouchy y Lausanne.

(Continuació.)

No 'n sabiam res; á Ouchy es festa major, es fira. Lo port está cusit de llanxas, vaporets, *esquifs*, patins, etc., y los molls carregats de gent: hi ha cuanyas; hi ha regatas. A cada xicot que cau á l'aygua se sent una riallada unisona de la multitut, á cada embarcació que arriba victoriosa un aplauso unánim. Travessém com podém aquellas murallas de carn ab ganas de fugirne; pero sortim del foch per caure á las brasas. Com mes caminém, mes empentas, mes soroll y mes mareig. Tothom s'estalona, bada, crida, canta, juga, riu, beu, menja, balla y celebra la festa. Carrers y plassas, balcones y finestras y portals, tot está enramat y guarnit ab banderas, llustrinas, cobre-llits y fanals de totas hechuras y coloraynas. De tendas ambulants, cantinas y barracas no n'he vist may tan abundant y variat mostuar. Aquí 's venen joguinas, robas, llibres, específichs, quincalla, etcétera, allí 's beu y 's menja lo que 's pot, puig ningú dona l'abast á omplir gots de vi y cervesa ni á despatxar lleminaduras. Aquí se senten coros, allá músicas y petardos. Aquí s'ensenyan gegants, *niñas gordas*, panoramas de tot lo mon, figuras de cera, fieras; allí hi ha rifas, jochs de totas menas, caballets, blancas, *pim, pam, pum*, y tot s'anuncia á cops de bombo, á trompetadas, á gemechs d'orga; y la gent, grans y xichs, mascles y femellas, tots mudats, se masegan, s'empenyan, s'arremolinan, s'estiran, per veure, escoltar ó respirar millor. Falta un poch de llum al quadre per resultar enlluernador.

Lo suís espera tot l'any y ab ilusió la seva festa cantonal: no es extrany, donchs, que 'l dia que arriba s'hi lense, s'hi engresque y s'hi emborratxe. Lo que sento es que aquesta borratxera de festa ab tots los seus sorolls, colors y moviments m'ha agafat de plé á plé y m'ha capolat de camas y cervell.

Per sort he anat á parar á la estació del ferro-cordill que puja á Lausanne. Surten trens cada 10 minuts. Aprofito, donchs, lo primer, per escapar d'aquest manicomi al ayre lliure.

Sempre que vaig en ferro-cordills que funcionan per la ley del contrapés me sembla que 'm fico en las galledas d'un pou inclinat. La vía s'esten drete y generalment dintre d'un túnel ó d'una série (com aquest,) puig son objecte es enllassar dos pobles ó dos barris d'una mateixa ciutat, situats á diferente altura. Las líneas dels rails, per la lluentor, se veuen de cap á cap com la corda, y l'enfilall dels vagons puja y baxa matemáticamente, grunyint pel camí y degotant gent á cada estació.

Ab cinch minuts he arribat á la de Lausanne. Ves-saya de gent que ab un Jesús ha omplert los vagons per trasladarse á la festa. Lo que es en lo brancal de Ouchy las galledas haurán fet buydada complerta.

La ciutat de Lausanne está edificada tota ella en una gran costa. Al moment que hi soch ningú diria que compta mes de trenta mil habitants. De la estació, enclavada en la part baxa, á la Catedral, situada en

la part mes alta, no he contat deu personas. Tothom es á *Ouchy*; allí lo bullici y la gatzara sobran; aquí es tanta la quietut y soletat que casi sento tristesa.

Pels carrers que seguexo judico que m' trobo en una de las poblacions mes autènticament antigas de las que vorejan lo llach. Moltes casas panxudas, ab miradors y galerias, y ab son costellám de vigas creuhadas que las aguantan, m' ho testifican, y també la patina que cobreix los edificis, que com lo curtít de la pell en las personas, delata aproximadament la seva edat.

Sobre ditas casas, encara que vellas y revellas, l' art no te res que dirhi, ni véurehi: únicament per son ayre exterior, ben suís, m' ha cridat la atenció la casa de la vila. Si la mereix no ho sé, puix no mes l' he vista de passada y anant cap á la Catedral.

La visita d' aquesta era l' objecte principal de ma pujada á *Lausanne*. Passant de dia ab lo tren, la seva silueta m' havia interessat sempre, pero may havia tingut ocasió d' aturarmhi ni conèixerla mes que de vista.

Per arribarhi es un fatich: després d' una série de pujadas, bastant accentuadas, ne vé una capassa de esbufegar lo mes pintat. Axó sí, 's pot triar lo modo de guanyarla, ó seguint la rampa de dret ó plantantvos al cos una escala de cent sexanta grahons. Tots dos cansan prou, pero un te 'l consol de suposar que 'l que ha dextat cansa mes.

Estich segur que á *Lausanne* no hi viu ningú que pateixi del pit. Al darrer replá m' he trobat ab la afamada Catedral, voltada dels carrerons y casas mes típiques de la ciutat. Sort que una de sas fatxadades laterals dona á una *terasse*, que sino no hi hauria medi d' apreciar sas bellesas exteriors. La sua construcció data del sigle xiii y son estil, gòtich, es bastant pur. No es molt rica en detalls, pero si de líneas, especialment lo cimbori y l' ábside. L' any 1875 comensá una restauració seria que encara dura. Los anys y 'ls homens y sobre tot los homens d' art com ha remarcat Víctor Hugo, la havian atropellada. A Violet le Duc s' encarregá la direcció de las obras que 's van seguint, á pas de tortuga, conforme 'ls seus plans, y ell fou també, segons m' han dit, l' autor de l' ayrosa agulla que arrenca del creuer.

L' interior es d' una sola nau que forman un doble pis d' arcadas y columnas aguantant la volta, y á dir veritat m' ha fet poch efecte. Sia perque hi ha barreja d' estil, sia perque la claror la amara completament, sia perque s' hi ha comés lo pecat artístich d' emblanquir-la, sia perque sos paraments y espays están nusos d' altars, imatges, retaules, quadros, vidrieras, etcétera, per estar dedicada al cult protestant, lo cert es que al entrarhi s' hi senten esgarrifansas de fret.

Los que estén avesats á la llum y decoració de las catedrals católicas no 'ns podém avenir ab la impressió estètica que produhexen los temples protestants. Tenen l' aspecte d' una aula gran, qualsevol. Banchis y mes banchis, arrengrerats, ab alguns llochs reservats per medi dels lletreros *municipalité, pasteurs* etc., als que 'n diriam alumnos distingits. Tots de cara á la trona, de la que 'n penjan á tall de cartells uns cartons impresos ab caràcters romans llegibles á distancia, que diuen, *Psalm XIII, Psalm XXIX*, etc. Aquest

es lo lloch destinat al orador que 'ls comenta, y desso-ta la trona, una tauleta coberta ab un tapete vert, tinter y ploma d' oca, indica lo destinat al lector de la Biblia.

Tal es la *misse en scene* d' aquesta iglesia protestant. Es ben poca cosa y jo no entench com aquesta sobrietat diu res á l' esperit. Jo reprobó l' excés d' aparato y ostentació que devegadas se veu en nostras iglesias, perque 'l distreuen, pero sento que nostras cerimonias y rituals li parlan, omplan y satisfán mes de debó.

Ells, los protestants, pretenen que en nostras iglesias hi ha quelcom de teatral y ells no 's recordan que hi donan concerts d' orga, pels que 's paga entrada y 's llogan setis, y que per visitarlas cal pagar també més ó menys, segons sia dia ordinari ó de moda, feyner ó de festa.

Al sortirne no he pogut menys d' entretenirme contemplant desde la *terrasse* que domina *Lausanne, Ouchy* y gran part del llach, la cayguda de la tarde. La tentació es forta. En lo cel no 's veu un clap de blau; alguns atornassolats cap al cantó de Ginebra senyalan la posta del sol. En l' espay sembla que hi penjan cortinas de glassa; los termes s' apriman y desapare-xen, los colors se fonen, y aygua, cel y terra, se barrejan y confonen al lluny en un mateix gris que s' aploma y ennegreix per moments. ¡Quin espectacle mes fi, mes armónich y mes grandió! Si un ayre humit, de pluja, no m' hagués dut esmortuhits los crits y músicas de la fira y las canonadas *hurras* y aplausos ab que son rebuts los darrers vencedors de las regatas, encara hi fora. Axó m' recorda que dech tornar á *Ouchy* per embarcarme. Com es l' últim vapor que vá á Ginebra y son molts qu' esperarán tanda á l' embarcader, me n' hi vaig de dret y m' hi estaciono.

Lo bullici, lo verdader trágul que passa aquell pobre encara dura, y durará, si la pluja no ho destorba, fins altra hora. Als deu minuts d' esperar, un punt negre que 's va engrandint, com un topo de tinta en lo paper secant, y un xiulet molt enrrogullat anuncian la proximitat del «Mont-Blanch».

S' acosta magestuosament, s' atura, atraca, posan la palanca y un riu de gent s' hi aboca. Sembla la llengua d' un monstre que 'ns engoleix. Jo no se las trepitjadas que he rebut ni las que he donat, pero si que, d' esma m' he ficat en un remolí, he seguit la corrent, he tingut por de caure al aygua y que fins al cap d' una estona no m' he donat compte de que era á bordo y caminavam.

JOAQUÍM CABOT Y ROVIRA.

Agost 1891.

VORA LA MAR

Al cim d' un promontori que domina
les ones de la mar,
en sa cayguda quan lo sol declina,
me 'n pujo á meditar.

Ab la claror d' aquexa llántia encesa
contemplo mon no res;

contemplo 'l mar y 'l cel, y sa grandesa
m' axafa com un pes.

Escolto y parlo ab les onades belles
que 'm guardan tants recorts:
m' agrada tant de festejar ab elles
mos somnis que son morts!

Axequí tants castells en exes ribes,
que m' ha aterrat lo vent,
ab ses torres y cúpules altives
de vidre d' or y argent.

Poemes ay! que foren una estona,
joguina d' infants,
petxines que un instant surten de l' ona
per retornar al fons.

Vaxells que ab tot son aparell s' ensorran
en un matí de Maig,
illetes d' or que naxen y s' esborran
del sol al primer raig.

Idees que m' acusan la existencia,
duhentsen mon ardor,
com rufagada que se 'n du ab la essencia
la enmustehida flor.

A la vida ó al cor quelcom li prenen
les ones que se 'n van:
si no tinch res, les ones que ara venen
digaume ¿Qué voldrán?

Ab les del mar ó ab les del temps un dia
tinch de rodar al fons:
¿Per qué, per qué, enganyosa poesia,
m' ensenyas de fer mons?

Lo que escriguí en la pols, la pols ho esborra,
¡qui may hi hagués escrit!
¿que só, Senyor? So menys que un gra de sorra
del mar del infinit!

JACINTO VERDAGUER, PBRE.

LA MONA DEL BISBE

(RONDALLA).

Es lo motiu que sol aplicarse á las personas exageradamente bellugosas, quals gesticulacions ridiculas excitan las ganas de riure: equival á dir que 'l tal es capás de fer riure á un mort sense tenirne cap intent.

Aquesta dita haurá estat en los llabis de molts de nostres lectors, sense que pugan sospitar que la tal *mona del bisbe* hage existit de carn y ossos y per sas prohesas s' hage conquistat un bon renóm.

Y no obstant, lo poble mateix conta la capdal prohesa d' aquest animaló y no será per demés que LA VEU DE CATALUNYA contribuesca á sa justa fama.

Vetaquí que era un bisbe, gran conexedor de las cosas del mon, y per tal poch aficionat á ellas; vivia

en son palau sense cap ostentació ni luxu de cap mena, destinant tots sos havers á caritats y á obras artísticas, que també aquestas son caritats que 's fan al pobre poble assedegat de millora intelectual y moral.

Sense parents y rodejat d' amistats duptosas, lo bon prelat no tenia altre company íntim que una mona africana, present d' un antich company de seminari.

Sas monerías molts vegadas li feyan present las que davant d' ell feyan los personatges que venian á demanarli quelcom.

Lo bon bisbe tenia ja 'ls seus anyets y 'ls que de mes aprop lo tractavan ja gayre be li tenian feta la planeta: no s' haurían errat de gayres dias si s' haguesen vist obligats á pronosticar sa mort.

A cap d' ells li vingué de nou que un dia, en ben dinat, li vingúes un singlot persistent y terrible al bon prelat y caygués ferit de mort.

Lo portaren dos patges fins á la seva cambra y tots dos estigueren d' acort: de sa ilustríssima n' hi havia per poch moments. Ni sisquera los conexia, tota vegada que lo cridaren y no respongué.

La pobra mona, que ab lo temps havia posat afició á son amo, entrá ab ell á la cambra y 's quedá esporguida á un recó, observant lo que passava.

Los dos patges sortiren de la cambra episcopal, portant sen ab cert dissimulo alguna cosa de sobre una taula.

La infausta nova corregué pel palau: lo bisbe agonitzava. Mes á ningú li passá pel cap que aquell bon home necessités res. ¡Era ja tant vell! ¡Havia perdut conexensal! ¡Tot estava acabat!

No obstant, en la cambra del bisbe hi anava entrant, d' un á un, una pila de gent, y tots se 'n duyan algun recort del sant home que 's moria.

No diré mes, sino que de mica en mica lo dexaren estés sobre las posts del llit: cobrellit, matalassos, máfega, coxins, tot havia desaparegut.

La mona, que seguía atenta aquellas maniobras, pegá llambregada á tota la cambra, y veyent que no quedava sinó la mitra, ab un bot fou al peu d' ella, mirá á l' agonitzant ab cert rezel com havían fet los demés, se la ficá al cap y fugí per la matexa porta que havia donat pas als *devots* del senyor bisbe. Aquella sortida de la mona feu esclafir una rialla tant forta al pobre prelat, que ab l' esforços que feu s' arrancá y tragué á fora un os que se li havia atravesat al coll tot dinant.

La mona, sense volerho, havia salvat la vida del seu amo.

Y aquest visqué encara alguns anys, ab mes conexensa de las cosas del mon y ab mes motius per avorirlo.

SEBASTIÀ FARNÉS.

MOVIMENT REGIONALISTA

Escriuen desde Vilafranca á nostre colega *Lo Somatent* de Reus, que 'l diumenge passat, varis aficionats junt ab duas actrius d' aquesta ciutat, posaren en escena en lo teatre de la societat «Círculo de la Unión» lo drama catalá «La virtud y la conciencia»

original de nostre benivolgut amic y distingit escriptor, En Eduart Vidal y Valenciano

Quasi bé 's podria dir que 'l dit drama fou estrenat, puix á més de fer més de vint anys que no 's havia representat, son autor hi ha fet varias modificacions, canviant per complert lo quart acte. Es un magnífich y hermós drama de costums catalanas y que causa agradable impresió. Un dels caràcters de més relleu es lo d' En Facundo, que vol sempre apareixer home de bé, empleant en tots sos actes la mes refinada hipocresia.

La interpretació per part de las actrius y dels aficionats fou acabadíssima; entre 'ls últims sobressortí 'l jove encarregat del paper de Facundo. En veritat, la manera de representar de tots ells no es propia d' aficionats, sino de consumats actors, y 's pot ja comprendre que ab la ajuda de las duas actrius forman un complert quadro de veraders artistes.

Segons sembla, 'ls vilafranquins han celebrat molt l' éxit que obtingué aquesta obra dramática, rebent son autor innumbrables y entusiastas felicitacions.

Nostra mes sincera enhorabona.

Lo districte de Cork, á Irlanda, que era 'l que representava En Parnell dintre del Parlament británich, ha sigut cridat á elegir nou diputat despres de la mort del ex-capdill del partit nacionalista.

La lluyta ha sigut molt empenyada, fins al punt de barallarse á bastonadas y cops de pedra las duas fraccions del partit irlandés, devent intervenirhi la policia per descompartir als combatents.

Aquesta plassa ha sigut tan vivament disputada, porque era sens dupte lo mes fort baluart de la fracció parnellista.

La victoria ha quedat definitivament per la majoria antiparnellista del Parlament, quedant elegit M. Flavin per 3369 vots. Lo candidat parnellista n' obtingué 2157.

Després de la publicació del manifest del grupo parnellista, excitant al poble d' Irlanda contra la majoria nacionalista del Parlament, la batalla guanyada á Cork pel grupo que treballa al costat de M. Gladstone per la llibertat y autonomia de la pátria irlandesa, es penyora segura de la victoria definitiva que li donarán los electors en la renovació general de diputats que ha de ferse l' any vinent.

Dintre de poch contarà Barcelona ab una institució que, si hi ha bon acert en son establiment, pot ésser de gran fruyt per lo desenrotlllo intelectual y moral de nostre poble. Nos referim á la Biblioteca popular que per disposició testamentaria d' En Rosendo Arús y Arderiu se funda en aquesta ciutat.

Aviat se comensarán los treballs per la instalació de dita Biblioteca. Aquesta s' establirà definitivament en lo primer pis de la casa ahont habitá y morí lo generós donador, casa molt espayosa y situada en lo Passeig de Sant Joan, entre 'ls carrers d' Ali-Bey y Ausias March. Se destinará á Biblioteca tot lo primer pis, en lo que 's realisarán obras de reforma, y 'ls baxos del edifici, axis com los demás pisos, serán llogats, destinantse 'ls productes dels llogers al sosteniment de la

Biblioteca. Aquesta se compondrá dels innumbrables volúms que pertenesqueren al senyor Arús, y además será enriquida ab bon nombre d' obras que adquiriran los marmessors testamentaris. Sembla que l' arquitecte senyor Bassegoda es l' encarregat de projectar las reformas que hi ha necessitat de realisar per instalar dita biblioteca.

Entre las festas que 'l poble de Sant Martí de Provençals ha anunciat al públich ab motiu de sa Festa Major, hi trobém senyalada per lo dia 12, ó sia dijous passat, la apertura pel públich del Museu d' antiguitats é historia natural que ha anat coleccionant ab un zel digne de tot encomi lo Foment Regional d' aquella localitat.

Dita associació regionalista celebrá lo mateix día una festa literaria-musical.

L' aplaudit concertista de piano Sr. Vidiella donará una serie de tres concerts en lo Palau de Ciencias, anunciats per los dias 22 y 29 del corrent mes y 6 del vinent.

Donada la justa anomenada del ilustre professor catalá, es segur que la Sala de Congressos se veurá atapahida de selecte públich, afanyós d' aplaudir una vegada mes al Sr. Vidiella.

Y aquests aplaudiments los hi tributarán, al sol anunci dels tres concerts dominicals, tots los bons catalanistas, al notar l' empenyo ab que 'l Sr. Vidiella dona á conéixer al públich barceloní las obras dels mestres catalans al costat de las obras capdals que han produhit los millors compositors estrangers.

Es un procediment que l' acredita de bon catalá, y digna manera de fer regionalisme en l' art mes universal de totas.

Desitjem al mestre Vidiella un complert éxit en sos tres concerts anunciats.

Diumenge passat á la tarde se reuní junta general en lo «Centre Catalá Vilafrancu» per tractar de la conversió en setmanari del periódich *Las Cuatro Barras*, eco del «Centre» que com saben nostres lectors, fins ara ha sigut quinzenal. Per unanimitat s' acordá axis. Desde 'l primer de Desembre próxim sortirá tots los diumenges.

Molt nos alegrém d' aquest cambi, que ve á demostrarnos la importancia y lo progrés ab que á Vilafranca prenen peu los sanitosos ideals del Catalanisme.

Ab lo títol de «La Escultura espanyola en París», ha publicat lo periódich d' aquella localitat *Europa y América*, un bell article elogiant á nostre compatrici en Miquel Blay. Pensionat per la Diputació provincial de Girona per que fes sos estudis en la capital de Fransa, ha omplert son comés d' una manera digna y brillant.

Sa mellor producció y que li ha valgut tants elogis es una estàtua titulada *Contra l' invasor*. «Es una figura bella, diu, del tot espanyola, que representa simbólicament l' heroisme invencible de nostres passats combatent al peu del altar sagrat de la patria (*pro aris et focis*) contra l' extranjer que vol trepitjar sa indepen-

dencia. La actitud clàssica del guerrer, copiada en lo moment suprem de la última defensa; la fera expressió d'aquella cara y la d'aquells muscles que s dilatan ab la forsa de la sanch que bull y de la rabia que esclata; la correcció de línies, la difícil posició del héroe preparantse per abrahonarse contra 'l traïdor enemich y empunyant ab sa nervuda mà dreta 'ls últims restos de sa trossejada llansa, tot axó en son conjunt y en sos detalls, fa de la figura modelada per lo Sr. Blay un motiu escultòrich de grandíssima empena, molt superior á lo que havíam imaginat, adhuch tenint en compte 'ls antecedents del autor, á qui sincerament felicitém, assegurantli des d' ara un brillant pervindre si, com tot ho fa créure, continúa seguint l' hermós camí que s' ha senyalat, d' estudiar ab empenyo y modestia 'ls grans mestres de la escultura clàssica, sens dexar per axó d' arrancar de la naturalesa viva y de la propia concepció lo que en ellas li sembli mes típicament bell per arribar á la originalitat, la qual, ab la realisació de la bellesa, constitueix lo *desideratum* del art y 'l fi únich que tractan d' alcançar quants com Blay, lo persegüexen y enlayran tan sabiament en sas obras.»

Aquesta estatua ha sigut presentada per son autor, ab gran aplauso dels amants del art, á la Diputació de Girona. Felicitém al Sr. Blay per sa darrera obra.

Ha sigut nombrat president del Jurat del Certámen que s celebrará á Reus per iniciativa de la Societat «Centre de Lectura» per solemnizar la inauguració del monument que s' axeca en dita ciutat al general Prim, l' exministre Excm. senyor don Víctor Balaguer, mestre en Gay Saber.

En la sessió celebrada per la Diputació Provincial de Barcelona lo dimecres passat, son president, lo senyor Planas y Casals pronunciá un breu discurs encomiástich d' en Damás Calvet, qual recent pérdua ploraran las lletras catalanas, y la Diputació acordá haver vist ab gran sentiment la pérdua del eminent escriptor catalanista.

Es aquesta una justa demostració d' homenatge tributada á nostre benivolgut company de causa, que aghrim en lo que significa, encara que vinga de part d' una corporació ahont no hi trobá ni una sola veu favorable la idea d' establir una cátedra per la ensenyansa del Dret Civil catalá.

A conseqüència de las activas gestions que ja diguerem estava fent dintre de nostra Corporació municipal en favor del l' us de la llengua catalana, l' honorable regidor y estimat amich nostre D. Francesch Carreras y Candi, l' arquitecte municipal Sr. Falqués, ha posat en conexement d' aquell senyor que 'ls vasos que hi haurán en las novas fonts artísticas que s construeixen per esser colocadas en aquesta ciutat portarán la inscripció: «Aygua de Moncada,» en llengua catalana.

Lo Concell General del *Centre Escolar Catalanista*, ha quedat constituït per lo curs de 1891 á 92 de la següent forma:

Comissió Executiva: President, D. Eduart Padrós y

Margenat; Vice-president 1.er, D. Emili Buxó; Vice-president 2.on, D. Joan Rovira y Agelet; Secretari 1.er, don Manel Vidal; Secretari 2.on, D. Francisco Xavier Casas.

Comissió Administrativa: Comptador, D. Joan Mon; Tresorer, D. Victoriá Galí; Bibliotecari, D. Eugeni Campllonch.

Secció de Dret y Filosofia y Lletres: President, don Joan Mon; Vice-president, D. Montserrat Soler; Secretari, D. Francisco Ripoll.

Secció de Ciències y Farmacia: President, D. Artur Vidal; Vis president, D. Victoriá Galí; Secretari, don Ricart Galí.

Secció de Medicina: President, D. Agustí Pujol; Vice-president, D. Joseph Mascaró; Secretari, D. Manel Puig.

Secció de carreres especials: President, D. Joseph Serra y Borriol; Vice-president, D. Eugeni Campllonch; Secretari, D. Pere Coll y Escofet.

La associació catalanista que ab lo títol d' Orfeo Catalá s' ha constituït en nostra ciutat ab molt bons auspicis, ha elegit sa Junta Directiva en la forma següent: D. Ferran Trulls, president; D. Amador Vives, vice-president; D. Ramon Farrerons, tresorer; D. Lluís Millet, D. Jascinto E. Tort y Daniel y D. Aureli Campmany, vocals; D. Simon Artés, secretari primer; don Pere Virgili, secretari segon, y D. Jaume Monguió, bibliotecari.

A fi de poder cumplir millor ab l' objecte que s proposa aquesta associació, que es lo de donar á conèixer las obras chorals dels mes celebrats mestres, no solament catalans sino també forasters, ha obert diferents cursos de solfeig y vocalisació á carrech de reputats professors, en l' espayós local del Foment Catalanista, carrer d' En Lladó, 6, 1.er, ahont s' admeterá, previ exámen, á tot aquell que vulga ingressarhi.

Es de desitjar que aquesta nova institució trobe tota la protecció de que es merexedora la idea patriòtica que la ha fet nèixer. Per la nostra part pot contar ja des d' ara ab nostre concurs, felicitant de tot cors als professors é iniciadors pels elevats y desinteressats propòsits que 'ls animan.

Lo *Boletín de la Sociedad Arqueológica Luliana*, que veu la llum á Palma, en son nombre corresponent al mes passat, publica notables articles històrichs y crítics que fan altament recomanable aquella revista.

En aquest nombre inserta la crítica del opúscul de D. Joseph Payá, titulat *Método para la enseñanza del lenguaje en las regiones donde no es la materna la lengua oficial del Estado*, en la qual aplaudeix la opinió del autor de que en los primers anys s' ensenye als noys la llengua de llur pays y afegeix:

«Be discorra son autor encara que de vegades ab sobrada timidesa, per por sens dupte á son carrech oficial de mestre públich. Nosaltres no tan sols participém de las ideas del autor, sino que sostenim més; que tota la primera ensenyansa deuria donarse en llengua materna, y creyém fermament que sería mes fructuosa, y no per axó perillaria la integritat nacional...»

Ab verdader goig recullim y consigném aquesta nota

patriòtica de la simpàtica publicació mallorquina, en reivindicació del idioma matern.

Nos apar que ja fora ben be hora de que empenguessen una ferma campanya en aquest sentit tots los que defensam los furs de la justícia y de la elevació intelectual y moral de nostre poble.

En que no fos mes que per veure quins y quants se 'ns posarian davant á defensar la totxa teoria de que las escolas primarias han de servir sols per ensenyar als noys quatre paraulas castellanas mal apresas que després no han de servirlos hi per res, per regla general.

Segons assegurá lo president de la comissió de Foment de nostra Diputació, aquella comissió s' ocupa del assumpto del ferrocarril del Noguera-Pallaresa, y lo dictámen que sobre 'l particular ha formulat será llegit en la sessió que celebrará 'l dimecres vinent.

Hem de suposar que aquest dictámen será favorable á la petició de que 's cumplesca la llei votada en Corts per la construcció d' aquella important vía; y hem de suposarho axis per la actitud d' algun dels senyors diputats provincials en la darrera sessió.

Pero no es que esperém gran cosa de la enérgica gestió de nostra Diputació provincial, composta de personas molt simpáticas y apreciables d' una á una, pero en conjunt disposadas á no esser may obstacle al partit de que forman part en qüestions d' importancia per la terra catalana.

CORREU NACIONAL

La qüestió dels cambis ab lo extranger no 's resol. Ells continúan alts y la ruina va extenent sas urpas amenassant ab desastres en los balansos de fi d' any. Un crit general dona tot lo comers, demanant l' unich remey que pot regularisar la seva situació. ¡Or! y l' or no ve. Casi totas las corporacions económicas del país han dirigit sa veu al govern indicantli los únichs medis ab que 's pot fer cara al conflicte y esvahirlo complertament. Dat que lo sistema monetari es abuy en las principals nacions unimetallista, no hi ha mes que adoptar tal sistema. Encunyar or. Y l' or que aquellas corporacions económicas demanan y sufficient pera cubrir las necessitats del mercat pot venir de varias maneres: Cumplint lo contracte celebrat en 1888 entre 'l govern y 'l Banch d' Espanya d' adquirir per son compte y per meytat tres cents milions de pessetas en or, y ajustant lo segon estrictament sas reserves á las disposicions de la llei. Lo Banch d' Espanya podria adquirir lo desitjat metall movilisant sa cartera de valor. Veritat que aquest acte mermaría los grans dividendos que 's repartexen los accionistas, mes salvaria al comers, qual ruina ha de implicar també al cap de vall la del Banch d' Espanya. Ademes las corporacions indicadas fan present al govern la necessitat de la conversió del Deute exterior, ya que havent sigut domiciliat son pago al extranger, ab los cambis, las cantitats que s' hi envian minvan d' un modo exorbitant. Y ab aquest remeys, tenint en compte que nostra exportació excedeix d' uns

quants anys ensá á lo que importém, opiném que 's regularisaría d' una manera estable nostra situació mercantil. Veritat que també 's demanan al govern economías, mes se fa d' una manera que indica ben á las claras que respecte á tal punt ningú 's fa ilusions. Efectivament, no cal férselas; nostres governants no están per economías, ni están per res; y si alguna cosa arriban á fer será ben bé per que s' hi haurán vist obligats per una imperiosa necessitat.

Los castellans tenen un refran que diu: *hecha la ley hecha la trampa* y abuy ve confirmat per lo del general Beranger. Be hi ha una llei orgánica del país que prohibeix los desafíos y que disposa un sever castich pels que cometen tal delictes, mes á lo que 's veu aquella llei no resa sino pels petits. A ciencia y paciencia del govern, després d' haverse anunciat ab bombo y platerets com una funció de circo eqüestre, tot un senyor ministre de la corona baxa de son setial per fusellar la llei en la persona d' un seu adversari que l' espera també pistola en má. Afortunadament las balas han tornat sense amararse en sanch á la mare terra, mes la llei ha quedat ben atropellada, presenciantse després l' escandol de que cap jutge tingués res que objectar al transgressor. ¿Quin respecte 's vol que 's guardi á la llei quan los de dalt hi faltan davant de tothom é impunement? ¿Y ab quina justícia se podrá castigar als demés infractors? Axis va moralisant al país un govern que 's pregona catòlich per tots quatre costats y que vol passar plassa de sério y formal.

Además s' ha dat un altre mal exemple; lo de que qualsevol ministeri, si ha de valer lo precedent, estiga á la disposició de qualsevulla periodista mes ó menys *espadachin*. Se publica una gacetilla ó article mes ó menys insidiós y *lance de honor* tot seguit. Y un ministre darrera l' altre se 'ls enfonza á tots. Lo fet ha indignat fins á molts conservadors, havent escrit ab tal motiu algun periodich de tal mena, filípicas d' aquellas que fan blau.

Acabarem aquesta crónica ab una altra noticia trista, la del temporal en la horta de Valencia. Lo Júcar y las acequias s' han sobredit y aquellas hermosas hortalas han quedat convertidas per algun temps en mar. Mes qui ha passat perill imminent han sigut los pobles de la ribera del Júcar, sobre tot la important ciutat d' Alcira. L' aygua invadi casi tots sos carrers, alcansanthi l' alsada d' alguns metres, fent aclofar algunas casas y dexant á moltras altras en estat ruinós. Per sort s' evitaren las desgracias personals. Aquesta nova inundació ha fet posar lo crit al cel als alcirenys. Y la rahó 'ls sobra. Pels anys 1864 y 1884, també en los mesos de novembre, lo Júcar los inundá. Després de cada ayguat se parlá de la necessitat de evitarlos y 'l govern feu estudiar lo projecte de la desviació d' aquell riu y feu confiar en sa realisació. Mes passá 'l temps y tot quedá oblidat. De segur que ara per sortir del pas se tornarán á fer prometensas per mes tart oblidarlas de nou y tornarlas á fer quan ocorre un altre ayguat. ¿Qué hi farém? Aquí som axis.

X. B.

DIETARI DEL PRINCIPAT

En la botiga «El Marco de oro,» oberta en la Rambla de Canaletas, havém vist varis quadros del jove senyor Balasch, en los que 's veu segueix ben be las petjadas del seu mestre, lo celebrat pintor n' Enrich Serra.

La Academia Calasancia, establerta de temps en las Escuelas Pias de Barcelona, ha comensat á publicar ab lo mateix titol, una revista bimensual que será lo seu porta-veu.

Lo dimecres d' aquesta setmana fou sacramentat lo distingit escriptor catalá D. Lluís Cútxet. Sembla que 'ls metjes fan péssims pronostichs sobre 'l curs probable de la malaltia.

Voldriam que resultessen fallits sos cálculs y que poguessem comunicar á nostres lectors son complert restabliment.

En la sessió celebrada dimars passat pel Ajuntament d' aquesta ciutat, entre 'ls varis dictámens que 's presentaren n' hi hagué un de la comissió de Governació, demanant que s' acordés un concurs per adquirir un solar no menor de 48.000 pams, per l' emplaçament del Hospital municipal de malalties infecciosas, que fou aprovat.

Digne de tot elogi es eix aeort de nostra Corporació municipal, que dotará á Barcelona d' un establiment que sa importancia, y mes la higiene, reclaman y exigen.

Llegim en los diaris locals:

«Se tracta d' instalar en l' edifici que fou Palau de Ciencias per la Exposició Universal, algunas de las escuelas que paga 'l Municipi, á qual objecte s' hi farán las obras necessarias.»

Si aquesta nova es del tot certa, resultarà que lo que fou Palau de Ciencias no podrà abastar per tantas institucions com quedarà destinat á axoplugar.

En efecte, la Societat Económica Barcelonesa d' Amichs del Pais, si no recordém malament, hi te dret d' estada; se 'n doná solemne possessió á la Academia de Bonas Lletres de Barcelona; está designat per contenir la Biblioteca d' autors catalans que acordá establir l' Ajuntament de nostra ciutat, y finalment, ara pensan ferhi entrar, no una, sino algunas escuelas municipales.

Per sort, dolenta ó bona, nos trobém en la ditxosa terra dels projectistas; per lo tant, no podém dir á nostres lectors quina institució quedarà definitivament mestressa del que fou Palau de Ciencias en la Exposició de 1888.

Se dona com á certa la nova de que l' Arsenal civil d' aquesta ciutat ha passat á ser propietat de la Companyia Transatlántica, afegintse que la dita companyia se proposa dotarlo d' un diuh sufficient per construir tota mena de barcos, millora que fa temps reclama la importancia de nostra capital.

Aviat vindrá á n' aquesta ciutat lo distingit telegra-

fista francés M. Munier, inventor del sistema múltiple que porta son nom.

Lo Sr. Munier se proposa ensajar son telégrafo entre Madrid y Barcelona.

A conseqüencia de las grans estafas y robos descuberts recentment en aquesta ciutat, y qual direcció partia d' un departament d' aquestas Presons Nacionals, s' ha fet una notable remoció en lo personal encarregat de la vigilancia de las matexas, y s' ha prohibit la entrada del públich en horas extraordinarias, axis com en los departaments dels reclosos, als quals sols se podrà veure y parlar per las rejas dels locutoris.

Sembla també que s' han posat restriccions als curials que, per rahó de son ministeri, visitan sovint dit establiment penitenciari.

Ha mort en nostra ciutat lo buydador italiá Cassimir Luchesi, qui s' havia dedicat particularment al buydat d' obras esculturals, fullas y flors, ab lo que guanyá varis premis en diversas exposicions. Era conegut per «Pompeyo,» particularment en los círculs artístichs.

Al *Diario de la Marina*, de la Habana, li escriu son ben informat corresponsal de New-York, que ab motiu del conveni lliure-cambista celebrat, los productores extrangers se preparan per nacionalisar sas mercaderias en los Estats Units y enviarlas á las Antillas baix bandera nort-americana; y no deu ésser un rumor destituit de fonament, quan hi ha intervingut lo consulat y 's tracta d' elevar aquest assumpto á la consideració del govern d' Espanya.

La comissió organísadora dels somatents armats de Catalunya celebrará sessió quatrimestral avuy 15 del corrent, en lo palau de la Diputació provincial.

S' ha verificat en lo Plá del Panadés una gran reunió de viticultors, en la que estigueren representadas la majoria de las poblacions d' aquella vall.

Los reunits entregaren als diputats provincials y á Corts, del districte electoral, una exposició firmada per los Ajuntaments de 35 poblacions d' aquella comarca, en la qual demanan lo lliure cultiu del tabaco.

La setmana entrant se verificará en lo Teatre Catalá, Romea, l' estreno de la comedia en quatre actes, arreglada á la escena catalana per D. Joseph M.ª Pous, ab lo titol *Visca 'l divorci!* Per lo mateix colisseu están ultimant tres aplaudits autors catalans, las produccions següents: *Los Pastorets ó 'l bressol de Jesús*, drama en cinch actes, y las comedias en un acte, *Ostras verdes de Marennes*, y *L' home dels nassos*, que 's posarán en escena en la present temporada.

Nostra paysana la senyoreta Andrea Avelina Carre-ra, que debutá fa poch en lo Teatre de Palerm, fou objecte d' una afectuosa ovació per part d' aquell públich.

Al mateix temps, los periódichs de Milan fan grans elogis del artista reussench, Pere Sotorra, qui debutá la setmana passada en lo «Teatre Dal Verme,» ab la

ópera «Lucia,» havent obtingut una verdadera ovació, lo qual prova plenament lo profit ab que aquell cantant fa sos estudis en la esmentada capital italiana.

Finalment, aquesta setmana ha debutat en nostre gran teatre del «Liceo» la senyora Bonaplata, essent rebuda ab grans aplaudiments pel públich barceloní, que te fama, ben justificada per cert, de exigent y mirat.

La Junta Directiva del Foment del Treball Nacional, acceptant lo veredict del Jurat nomenat per premiar en públich concurs la millor memoria sobre «Cultiu del tabaco á Espanya.—Preparació de la fulla per sa elaboració», ha concedit lo premi á la que te per lema «Lo cultiu del tabaco á Espanya es un dels principals medis per regenerar la agricultura,» qual autor ha resultat esser D. S. Gresa de Camps.

Ab motiu de las gestions que en pro de la agregació dels pobles del Pla á nostra ciutat, ha practicat lo senyor Vivanco á Madrid, regna gran efervescencia entre 'ls vehins de dits pobles, principalment á Gracia, ahont se diu que s'está preparant una manifestació pel cas de que 's confirmés la nova que duya lo *Diario de Barcelona*. L'Ajuntament de Sant Martí de Provensals ha acordat per unanimitat també, protestar contra 'ls treballs que se suposa 's realisan á Madrid á favor de la agregació, apelar á la via contenciosa per quebrantament de llei, si fos necessari, y enviar al senyor Ministre de la Governació un telegrama molt sentit.

Las companyas dels ferrocarrils d'Almansa á Tarragona y Barcelona á Fransa, han acordat anular desde primer de Novembre las tarifas rebaxadas del Mitjdia de Fransa á causa de las oscilacions dels cambis.

També, y per igual motiu, han anulat la combinació circular de viatgers per Espanya, Fransa y Suissa, senyalada ab lo número 14, que comensa en Valencia, Tarragona y Barcelona.

Aquestas supressions comensarán á tenir efecte lo dia 20 del corrent.

Sembla que la restauració de la capella de las Santas Verges, coneguda per la de Santa Llucia en nostra Seu, será una cosa feta ab tota conciencia y gust com se requereix en un monument del sigle XII, un dels més ántichs de Barcelona.

Escatadas totas las parets y posada á la vista la pedra de fil que serví per la construcció, fora 'l chor postís que s'hi posá á principis del sigle present, y descuberts los sepulcres del senyor Bisbe Arnau de Gurb y del Canonge Santa Coloma, se posarán en altre forat en lo qual no hi ha res, las imatges del Sant Cristó de la Salut y de Sant Llorens, de mitx cos, que estavan y tapavan lo lloch ahont hi havia lo sepulcre del Bisbe don Arnau de Gurb, qual sepulcre se restaurará complertament com lo del canonge Santa Coloma.

L'altar actual, que es un adefessi del sigle XVII, será substituït per un retaule gòtic que creyém que será lo preciós del sigle XV que 's venerava en una capella del claustre y no lo de Santa Catarina y Santa Clara,

lo millor tal volta que existeix en nostra Seu y que 's guarda en la Sala capitular.

Be es veritat que no es d'igual arquitectura que la capella, pero com lo retaule es una cosa tan hermosa com artística, val més un original del sigle XV que una imitació románica com caldría á dita capella.

L'esmentat retaule serviría com de fondo per posarhi al davant la imatge de Santa Llucia, com se veu en las capellas de Santa Magdalena y de Sant Miquel de dins de la Basílica, en las quals los preciosos retaules de Sant Bartomeu y Santa Isabel y de la Visitació, servexen d'altar á las petites estàtuas de Santa Magdalena y Sant Miquel que no tapan res dels esmentats retaules.

En la capella de Santa Llucia pot succehir lo mateix, y colocat lo retaule al mitx, no á un costat com abans estava.

Hi havia un projecte d'aprofitar per l'altar part del actual, pero no creyém que axó prévaldesca, perquè res de lo que hi ha es bonich y si per cas hi ha alguna pintura més ó menys acceptable, podria penjar-se en las parets de la capella y posar com á retaule l'esmentat de Santa Catarina y Santa Clara, per lo qual lo capítol rebria las enhorabonas de totas las personas de bon gust de Barcelona.

Per la festa de Santa Llucia no estarán llestas totas las milloras que pensan ferse en la capella de las Santas Verges, las quals milloras s'acabarán després del dia de la Santa.

A Molins de Rey están bastant alarmats ab motiu del molt increment que cada dia va prenent allí la malaltia dels tifus; convindria que 's prenguessen per qui corresponga las mes serias midas, per fer desaparèixer tant infecció mal.

Segons telégrama rebut de Puigcerdà, l'ajuntament d'aquella vila acordá, en una de sas últimas sessions, nombrar fill adoptiu al general de brigada D. Higiní Rivera, y obrir una subscripció, no mes entre 'ls vehins de dita vila, per regalarli las insignias de general.

Justa nos sembla la resolució presa per l'ajuntament de Puigcerdà, tota vegada que á la iniciativa y esforços del Sr. Rivera, deu aquella regió una nova font de riquesa, tal es la cria de cavalls.

Escriuen de Solsona 'l dia 3.

Avuy ha sortit d'aquesta ciutat cap á sa diócesis l'Excm. Sr. Bisbe de Vich y administrador apostólic de la de Solsona, á qui havém tingut entre nosaltres desde 'l dia 26 d'Octubre últim, procedent del Santuari de la Mare de Deu del Miracle, ahont s'havia traslladat lo dia abans desde Calaf, no obstant la pluja que tot lo camí l'acompanyá.

A pesar de la orde que havia donat de que no se li fes cap demostració, Solsona agraïda, y á son cap la Corporació municipal, fou á esperarlo al Pont y ab música l'acompanyá á la Santa iglesia y després al Palau Episcopal.

Durant tots los dias que ha estat aquí ha conferenciat ab rectors, autoritats y particulars de dintre y fora de la ciutat, acabant d'organisar lo govern de la diócesis baix sa dependencia y administració apostólica,

nombrant Vicari general al Il·ltre. Sr. Degà D. Segimon Serra, secretari de cambra al Il·ltre. Sr. D. Joan Marbà y confirmant en son càrrech de secretari cancelari al Rvnt. D. Pere Martir Bonany; s'ha ocupat detingudament en las obras que 's projectan en lo Seminari, en la situació dels professors y estudiants, etc., ocupantse d'una manera particular del Santuari del Miracle, que sots la protecció de sa Excelencia Il·lustríssima pot convertirse en un segon Montserrat de nostras montanyas. No era possible nombrar per lo govern personas mes á gust y que merescan major confiansa en tota la diócesis; y per axó y per los demés beneficis que ha reportat ja, y mes que res, per lo que confiadament esperansa del restabliment del bisbat, sobre la base d'un administrador apostólich ab caràcter episcopal, aquesta aprofitará totas las ocasions per manifestarli sos respectes, sa gratitut y son amor, com s'ha vist de poch há á Tárrega, Verdú, Vilagrasa, Talladell, Granyena, Cervera, y á quantas parroquias ha visitat. No li faltará al insigne Prelat ausoni 'l concurs de tots los bons, y sobre tot sas oracions, que es lo que demana ardentament á quants se li acostan.

Próximament un enginyer del Estat anirá á la conca de Sant Joan Despi, á fi d'estudiar la manera d'evitar en lo pervindre lo desbordament del riu Llobregat, en aquella comarca.

Las obras del camí de ferro de Sant Feliu de Guixols á Girona, se troban molt avansadas. Las corresponents á las seccions compresas entre Sant Feliu y Llagostera y de Llagostera á Cassá de la Selva, están quasi be del tot acabadas. Lo pont de ferro construït sobre 'l riu Onyar mida 82 metros de longitud y te 8 arcadas. Se creu que la dita línia podrà inaugurar-se á últims del maig vinent.

Després de llarga malaltia morí á Tarragona 'l dia 9 del corrent En Bonaventura Hernandez Sanahuja, director que era del Museu d'aquella ciutat. Se dedicava ab afany y verdader entusiasme á tota classe d'estudis é investigacions històriques y arqueològiques, lo que li valgué esser nombrat historiador de Tarragona, y tingut en gran consideració per las associacions arqueològiques, de moltes de las quals fou nombrat soci honorari ó corresponsal. Sos treballs y sos serveys son dignes de la mes gran veneració y respecte.

Catalunya ha perdut un de sos mes preclars y distingits patricis, y Tarragona un de sos fills que mes la estimavan, y per ella treballavan ab dalit y coratge.

Lo matí del passat diumenge se verificá en la iglesia de Sant Felip Neri, la distribució de premis als alumnes de las Escolas dominicals d'aquesta ciutat.

Comensá l'acte ab la celebració d'una missa resada, y mentres durá, lo chor del Patronat del Obrer, cantá algunas de sas composicions religioses. Per ausencia del Excm. é Ilm. senyor Bisbe, presidi l'acte l'Il·lustre senyor Vicari general de la diócesis, doctor don Francisco de Pol, y en representació del Excm. Ajuntament assistí lo tinent d'Alcalde senyor Sorribas. Acabada la missa, lo president de la Associació, Excm. senyor don Manel Durán y Bas, llegí la Memoria de Reglament,

en la que després de enumerar las ventatjas de las escolas dominicals, ressenyá á grans plomadas la historia de la Institució y 'ls progressos que ha fet.

Després de llegida la Memoria, lo senyor Vicari general distribuí los premis, que com los demés anys consistiren en llibres, pessas de roba, estampas, etcétera. Per últim, lo senyor president doná las gracias als individus que treballan per obtenir los resultats de que parlá en son discurs, y acabá l'acte ab lo cant de la Salve de Eslava per lo numerós chor del Patronat del Obrer.

Han ja quedat repartidas als expositors las obras que figuraren en la última Exposició general de Bellas Arts, qual retard en arribar als seus respectius punts de destí, no havia dexat verificar abans la repartició.

Segons tenim entés, lo Sr. Porcar, alcalde d'aquesta ciutat, ha dat las necessarias ordes perque dintre pochos dias s'entregue als autors premiats, tant nacionals com extrangers, l'import de las obras compradas per l'Ajuntament, pels Museus municipals.

Traduhim de *El Anunciador Vallense*:

«Lo dia 7 del present los mestres de las escolas de nostra ciutat, passaren á Tarragona, ab l'objecte de visitar al Governador de la província, á fi de pregarli s'interesse en fer pagar al Ajuntament de nostra ciutat los salaris de deu mesos, que 's deuen á dits professors.

Rés se sab de lo que haurán resolt ab aquella Autoritat, més nostres presentiments son que no tindrán altra solució que tancar las escolas, seguint axís lo consell que donan des d'algun temps, los periódichs tan polítichs com professionals, als mestres que acrediten mes de sis mesos.

Sentim que en poblacions com la nostra s'hage d'arribar á tal extrém, puix axó diu molt poch á favor dels senyors que la administran.»

De nostre estimat company *Lo Somatent*:

«S. E. Il·lustríssima lo Bisbe de Lleyda ha determinat anar á Madrid per presidir las comissions que han de gestionar del Govern, la resolució favorable del ferro-carril del Noguera-Pallaresa.

Tan patriòtich procedir ha admirat á tots los habitants de la província de Lleyda, y creuen que 'l Govern accedirá davant de la potentia veu de tota una província y de las demés que l'ajudan.

Encara que 'l Govern fassi 'l sort quan lo país demana, en la ocasió present haurá d'ascollar las fundadas rahons dels habitants de Lleyda; que encara que afavoresca á una de las regions catalanas, participan de tal favor altrés que sense ser catalanas forman part de la nació espanyola, y totas juntas contribuim á que tingan sou los que més oposició hi fan.»

S'ha firmat ja 'l decret adjudicant la construcció de setanta cotxes correus á favor de la «Sociedad de material para ferro-carriles y construcciones» d'aquesta ciutat.

Lo dictámen formulat per la comissió informadora, qu'ha servit de base per la resolució del ministre de Governació rebutja per defectes técnichs ó adminis-

tratus, las proposicions presentadas per importants casas de París, Milan, Nuremberg, Malinas, Gortitz y Bruselas.

Dita comissió declara que considera molt millor y preferible per sas condicions econòmiques y técnicas, la proposició de la casa catalana á totas las demás.

Es axó una nova proba que testifica 'l gran desenrotlllo que han suferit en nostra terra tota classe de explotacions industrials, á pesar de las rémoras que sempre hi han oposat, los envejossos de nostre engrandiment y de nostra gloria. Des d'avuy podém afegir á las innombrables industrias que hi ha implatadas en nostra patria, la de materials per camí de ferro, que 's pot posar al costat de las de mes nom del mon enter.

CRÓNICA RELIGIOSA

Lo Cardenal Lavignerie ha pogut referse del atach de parálisis reumática que altra volta lo havia posat en gran perill. Al veures tan mal, lo ilustre Purpurat enviá un telegrama al Papa, que es un modelo de afeció apostólica. Lo Papa li contestá desseguida, enviantli la seva benedicció.

Lo Cardenal Mermillon sembla que també segueix millor y 's confia poderlo portar á Roma.

Ha sigut molt ben rebut per los catòlics de Alemanya lo nombrament de Monsenyor Stablewski per bisbe de Posen.

Continúa rodant per la premsa europea lo tema del Conclave vinent. Cada hui hi diu la seva, y 's mira la cosa baix un aspecte purament humá. Quan arribe la hora, que Deu fasse tardar lo mes possible, ja veurém com l' Esperit Sant se riu de la triple aliança y de la franco-russa, factors inevitables, segons los publicistas liberals, de la elecció del futur Pontífice.

Lo Sant Pare segueix molt be de salut, donant cada dia audiencias als Bisbes que hi van de tot l' univers.

Lo nou general del Orde de Predicadors, Reverendíssim P. Andreu Fruhrith, fou rebut en audiencia particular ab lo Procurador General del Orde, per Sa Santetat lo diumenge passat.

Havent un publicista italiá publicat un folleto sobre la sortida del Papa de Roma, las autoritats no han dexat plantar l' anunci per las cantonadas. Solament l' anunci *La partenza del Papa*, los fa por als italianissims.

Lo Papa que sempre ha manifestat especial predicció pel Dante, ha fet publicar á sas expensas, lo Comentari llatí inédit de Fra Joan de Serravalle, de la *Divina Comedia*, ab lo text italiá de Fra Bartomeu del Colle.

La revista francesa *Les Missions Catholiques*, publica noticias recents de la persecució á Xina. Després de contar los desastres causats en los establi-

ments europeus, particularment en alguns orfelinats de las missions, diu lo bisbe franciscá Illm. Christiaens:

«Quina desolació! Deu anys m' ha costat fundar nostra residencia de Y-tchang y posarhi nostras monjas. Algunas horas han bastat per destruirho tot á ciencia y paciencia de las autoritats que han dexat obrar als malfactors. Tingan compassió d' un bisbe desolat y reduhit á la mes extrema pobresa, puix no ha pogut salvar mes que un copó ab lo Santíssim Sagriment.»

La *Germania*, orgue del Centre catòlich de Alemanya alaba molt lo nombrament del nou bisbe de Posen. Ho considera com un nou pas vers la complerta pacificació religiosa.

Al mateix temps lo nombrament de Monsenyor Stablewski es una satisfacció á las tendencias regionalistas de la Polonia prussiana.

L' Observatori astronómich instalat en lo Vaticá per orde de Lleó XIII, continúa essent visitat per los sabis extranjers que troban molt complerta la instalació, sobre tot la secció fotogràfica per los treballs que s' estan fent del Mapa del cel.

En sa darrera visita á Solsona, lo Excm. Sr. Bisbe de Vich passá per lo celebrat Santuari del Miracle. Se diu que, d' acort ab la Diputació de Lleyda, tracta lo Prelat vigatá de dar impuls á las obras de terminació de dit Santuari y promoure 'l cult de la Verge de temps inmemorial allí venerada.

Lo President del Consell de Ministres de Italia ha pronunciat á Milán un discurs de aquests que 's consideran com programas del Ministeri. Després de lo del 2 de Octubre era d' esperar que parlaria del Papa y de las pelegrinacions.

Del primer diu ab paraula no sols falsa sino altiva 'l Sr. Rudini, que «de vegadas pren actituds de amenaça» y després de haver dit que no 's tocará la lley de garantias, assegura «que la Italia no faltarà al respecte» que deu á la llibertat de conciencia y á la tolerancia religiosa.»

Y afegeix: «Los pelegrins de totas las parts del mon. segurs de la salvaguardia que 'ls otorgan las nostras lleys, podrán sempre venir á Roma y fer homenatge al Soberá Pontífice, al qual, nosaltres que som forts al present y segurs del pervenir, podém assegurar sens temor la mes gran llibertat.»

Per dir açó després de la brutal persecució de que foren objecte 'ls pelegrins francesos, se necessita tenir la cara folrada y 'l cor de Machiavelli.

Los catòlics de Wurtemberg han dirigit al ministeri un feix de peticions, demanant lo restabliment de las Ordes religiosas.

Lo escultor de Roma, Aureli, ha acabat lo modelo de la estàtua del célebre Cardenal Massaia. Los inteligents diuen que retrau perfectament la fesomia y 'l caràcter del missioner caputxí.